

сукупності різних форм капіталу, а саме фінансового, виробничого, інтелектуального, людського, соціального та природнього капіталу.

Література

1. The International <IR> Framework [Electronic resource]. – Mode of access: <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>.

2. The Conceptual Framework for Financial Reporting [Electronic resource]. – Mode of access: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2016/conceptualframework.pdf>.

УДК 657

Бенько І.Д.,

к.е.н., доцент кафедри обліку в державному
секторі економіки та сфері послуг,

Тернопільський національний економічний університет

МЕТОДИКА ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ В УСТАНОВАХ ОСВІТИ

Бухгалтерський облік, як і будь-яка інша наука, розвивається на об'єктивних законах економіки. Відзначаючи цінність досліджень вітчизняних і зарубіжних учених та вагомі досягнення сучасної бухгалтерської науки, слід вказати на ряд суттєвих теоретико-методологічних проблем, які не дають змоги визначити шляхи подальшого розвитку обліку в Україні. Методологія його має бути динамічною, оскільки лише за такої умови облік повноцінно може охопити усю всебічність і багатогранність об'єктів дослідження.

Поряд із загальнонауковими методами та теоретичною основою бухгалтерський облік є самостійною економічною прикладною наукою і має свої специфічні методи, обумовлені сутністю самого предмета, технологією обліку, завданнями та вимогами.

Реформування бухгалтерського обліку в державному секторі привело до зміни в підходах до формування облікової політики в установах освіти, зокрема. У поєднанні з розробкою Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі це сприяє підвищенню якості облікового відображення фінансово-господарської діяльності установ освіти і формуванню більш досконалої інформаційної бази для управління використанням бюджетних коштів [3, с.114].

Ключовими аспектами, які відображають специфіку формування облікової політики установи освіти, виступають такі твердження:

– джерелом покриття витрат установи є асигнування загального фонду та

надходження коштів спеціального фонду;

– методика обліку витрат має застосовуватися окремо до кожного напрямку: для обліку витрат загального та витрат спеціального фонду;

– підсумки реалізації господарської діяльності установи освіти та оцінка їх ефективності визначаються як результат виконання кошторису один раз на рік у кінці звітнього року.

Розробка національних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектора з урахуванням міжнародних стандартів є важливою передумовою ефективного функціонування та визнання бухгалтерського обліку в держсекторі на міжнародному рівні. З прийняттям Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку кожна бюджетна установа, у тому числі установа освіти, виходячи з конкретних умов своєї роботи, зможе вибрати найбільш прийнятний для себе варіант, який забезпечуватиме надійний контроль за ефективним використанням бюджетних коштів. Цей вибір і становить сутність облікової політики та особливості її організації [1, с.148].

Так, результат діяльності установи освіти визначається виконанням кошторису доходів та видатків. У свою чергу, виділяють доходи загального та доходи спеціального фондів. Відповідно контроль за видатками, а також ступінь виконання кошторису контролюється розпорядниками бюджетних коштів вищого рівня. Крім того, сукупність цілей, завдання бюджетної установи повинні бути не лише відображені в її обліковій політиці, а й узгоджуватися з цілями і завданнями розпорядника бюджетними коштами вищого рівня. Методологічні ж аспекти формування облікової політики визначаються керівництвом у рамках діючої нормативно-правової бази.

Розподіл видатків як об'єктів обліку визначається необхідністю контролю з боку держави за використанням коштів, при цьому облік касових видатків забезпечує їх інформацією про касове виконання кошторису та залишки невикористаних асигнувань на кожну конкретну дату, а облік фактичних видатків дає змогу контролювати як хід фактичного виконання кошторису видатків установ загалом, так і дотримання встановлених норм за окремими статтями та структурними підрозділами.

Зазначимо, що загальна схема обліку видатків з поділом на касові й фактичні є досить складною і громіздкою, але вона була виправдана на етапі становлення обліку бюджетних установ.

Касові видатки, на сьогоднішній день як облікова категорія майже втратили своє первісне функціональне призначення – контроль за використанням бюджетних коштів. Аналіз показників звітів про виконання кошторису видатків свідчить про те, що за багатьма статтями класифікації фактичні видатки перевищували касові. Але причиною такого відхилення є не

порушення фінансової дисципліни, чи використання коштів не за призначенням, як це традиційно трактується. Останнє має об'єктивну причину – постійне недоотримання фінансових ресурсів з державного бюджету. За такої умови дані про касові видатки не несуть об'єктивної інформації. Крім того, в основу системи касових видатків покладено касовий метод обліку доходів і видатків, який в міжнародній практиці визнається менш об'єктивним ніж метод нарахувань.

З огляду на велику потребу в застосуванні програмного забезпечення для автоматизованої підготовки та формування звітності з обліку доходів та видатків доцільно удосконалювати організацію технічного забезпечення облікового процесу через створення єдиної інформаційної системи. Розробка дозволить охопити діяльність установи освіти на різних рівнях та інтегруватися в ідентичну загальнонаціональну систему. Такий підхід сприятиме накопиченню своєчасної, якісної та достовірної інформації про ефективне використання бюджетних коштів установи і розширити можливості користувачів [2, с.272].

Література

1. Бенько І.Д. Організація обліку фінансово забезпечення закладів освіти / І.Д.Бенько, С.В. Сисюк // Наук. вісник Херсонського державного ун-ту. Серія: Економічні науки. – Вип.11. – Ч.4. – Херсон: ХДУ. – 2015. – С.147-150.
2. Бенько І.Д. Організації обліку та контролю фінансових ресурсів бюджетних установ / І.Д.Бенько // Всеукраїнський науково-виробничий журнал „Інноваційна економіка» – Вип. 9. – Тернопіль: Тернопільський інститут АПВ НААН. – 2012. – С.272-276.
3. Бенько І.Д. Проблемні аспекти організації обліку в установах освіти / І.Д.Бенько // Наук. вісник Херсонського державного ун-ту. Серія: Економічні науки. – Вип. 24. – Херсон: ХДУ. – 2017. – С.114-117.

УДК 657

Богуцька Л.Т.,
к.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

ОБЛІК АКТУАРНИХ ПРИБУТКІВ ТА ЗБИТКІВ У РОБОТОДАВЦЯ ЗГІДНО МСБО 19 «ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ»

У контексті питань впровадження міжнародних стандартів в Україні необхідно дослідити процеси запровадження і використання МСФЗ. Оскільки